

Școala Ţremii

REVISTĂ PEDAGOGICĂ CULTURALĂ

a Asociației Învățătorilor din județul Arad.

Apare lunar, afară de lunile: Iulie și August.

CUPRINSUL

T. Mariș: Un neajuns al educației în familie.

Pedagogice—Culturale.

Oct. Lupaș: Cronici și manuale didactice țărănești din Sâmbăteni, în vederea principiilor localismului educativ.

R.: Curs complementar la școlile de aplicație.

R Ponta: Activitatea cercurilor culturale ale învățătorilor din jud. Arad pe anul școlar 1932-33.

Iosif N. Marlescu: Modeste contribuțiuni pentru determinarea memoriei.

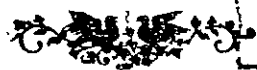
Dimitrie Boariu: O inspecție cu adevărat pedagogică.

Aron D. Cioară: Gustul de celit.

I. P. Crivăț: Higiena mintală.

Cărți și Reviste.

Informațiuni.

Biblioteca
Școala Arad

Redacția: Str. Oituz No. 30, Arad.

Administrația: Casa Învățătorilor Bdul Carol I No. 66.

Abonamentul anual 60 Lei. 1 exemplar 6 Lei.

„Scoala Vremii“

REVISTĂ PEDAGOGICĂ-CULTURALĂ

APARE SUB CONDUCEREA UNUI COMITET DE REDAC-
ȚIE FORMAT DINTRE COLABORATORII REVISTEI.

COLABORATORI :

Fl. Ștefănescu Coangă, Prof. Universitar Cluj; N. Margineanu, asistent Univ. Cluj; Ion Nisipeanu, prof. București, I. F. Buricescu, prof. București; I. Stanca, profesor; Ascaniu Crișan, dir. liceului Moise Nicoară; S. Spulbereanu, f. inspector școlar; Iosif Moldovan, f. inspector școlar; C. Balta profesoară; A. Vășian, inv.; George Marcu, inv.; I. C. Lascu, inv.; A. Bur' ticală, inv.; T. St. Vicol, inv.; P. Zoșiu, inv.; I. P. Crivăț, inv.; I. Pordea, inv.; A. Volungan, inv.; I. Mariescu, inv.; I. Jianu, inst.; A. Păpureanu, inv. M. Ionescu, inv.; G. Tudor, inv.; Sp. Vâneală, inv.; Gh. Redișt; M. Florescu, inv.; V. Olariu, inv.; I. Riza, inv.; Al. Amancel, inv.; M. Coșoroabă, inv.; A. Billo, inv.; I. Schuch, inv.; Ioan D. Popescu-Bobu inv.; Maior N. Popovici, Pr. Fl. Codreanu, D. Dijmărescu, Fl. O. Roșca; T. Lădaru A. Subescu, R. Ponta, I. Mara I. Balaban. Ioan Cădăriu, Dimitrie Boariu, I. Lucuța, O. Lupaș. C. Dogariu și A. D. Cioară.

Manuscrisele nu se mai înapoiază.

Anunțuri și reclame se primesc după învoială.

Manuscrisele, revistele pentru schimb și cărțile de recenzat se trimit pe adresa: Dlui **Teodor Mariș, prof. Arad str. Oituz No. 30.**

Correspondența privitoare la administrație: abonamente, schimbări de adresă, revistele înapoiate etc. se trimit pe adresa Administrației: **Casa învățătorilor Arad Bdul Carol I No. 66** pentru Dl. **Sabin Mihuț.**

„Școala Vremii“

REVISTĂ PEDAGOGICĂ-CULTURALĂ

a Asociației învățătorilor din județul Arad.

Apare lunar, afară de lunile: Iulie și August.

Un neajuns al educației în familie.

Nimenia nu mai contestă importanța ce o are familia în educație, iar în cadrul familiei, rolul covârșitor al mamei, al femeii. Istoria nu scapă nici odată din vedere să ne arate, când e vorba de viața unui om mare, pe mama acestuia ca un factor primordial în educația lui.

Dela felul cum își consideră sau mai bine zis cum își știe și cum își poate considera femeia acest important rol, atârnă educația acelor, care stau sub influința ei și într-o măsură oarecare educația societății.

Azi, când în societatea noastră se simțesc atâtea neajunsuri în ce privește educația, e naturală întrebarea, de unde derivă acest neajuns? Care este cauza că dispar una după alta vechile moravuri, chiar și în familiile considerate în general bune?

Paralel cu problema insuficienței educației se silevează tot mereu și o altă problemă, aceea a educației femeii.

Acest paralelism ni se pare nu s'a produs la întâmplare, ci pentru că între cele două fenomene sociale există un oarecare raport. Noi credem de cauzalitate.

Într-o conferință ținută aici în Arad la 5 Aprilie 1932 Dl. Profesor Universitar Ștefănescu Goangă încă s'a ocupat de: „Problema socială a femeii în lumina psihologiei“ în care, trecând în revistă mișcarea feministă, arătând rezultatele la care a ajuns și motivele care au determinat-o a scos în aplauzele numerosului auditoriu următoarea concluziune: „Femeia probabil își va cuceri și drepturi politice și independență economică, mare va fi însă numai muncind în cele două direcții specifice sexului frumos: maternitatea cu educația copilului și opera de ocrotire socială“¹⁾.

¹⁾ Școala Vremii Nr. 5 din 1932 pag. 21.

Un alt psiholog, americanul Dr Alfred Adler încă se ocupă de problema socială a femeii într-o lucrare mai mare²⁾ din care utilizăm datele de mai jos.

Prof. și psihologul Dr. Alfred Adler privește problema femeii tot în lumina psihologiei reliefând și dânsul deosebirea naturală dintre cele două sexe, având fiecare din ele rolul său bine determinat de natură și care deosebire produce o diviziune a muncii, în urma căreia cele două sexe e natural să se întregească unul pe altul. Valoarea fiecărui individ, aparținând unuia din cele două sexe, atârână dela aceea cum își îndeplinește rostul, la locul unde este pus de natură.

În continuarea studiului său, Dr. Alfred Adler arată cum societatea însăși împiedecă femeia, ca să se dedice cu tot sufletul său, rolului fixat de natură. Dânsul spune, că societatea duce la extrem, denaturând, deosebirile dintre cele două sexe, punând în socoteala bărbaților tot felul de avantagii; iar femeii îi atribuie cele mai exagerate insuficiențe, atât în glumă cât și în serios. Chiar la venirea sa pe lume, cu câtă bucurie este primit un băiat față de o fată! Părinții vor mai bucuroși să aibă băieți decât fete.

Din aceste considerații, care se continuă apoi la tot pasul, băieții văd și simt, că prefuesc mai mult ca fetele.

Ba ce e mai mult, dîmnuarea sexului femeesc, spune Alfred Adler, este atât de generalizată, încât însuși sexul femeesc o crede, simțindu-se chiar ele, femeile, nu ca ființe sociale cu altă menire, dar tot atât de folositoare societății ca bărbații — cum de fapt sunt — ci micșorate, oarecum fără importanță față de bărbați, și din această cauza de inferioritate — care este falsă — caută să se emancipeze de sub rolul designat lor de natură.

În tumultoasa mișcare, ce se dă pentru emanciparea de sub rolul femeesc Adler deosebește următoarele tipuri de femei:

Primul tip îl formează acele femei, fete care din tinerețe iau în desvoltarea lor o direcție bărbătească. Caută să fie energice, ambițioase, orgolioase, luptând pentru lucruri mari. Emulează, vor să întrecă, în lucrările mari, pe frații lor și pe camarazii lor.

Acest tip de femei se desinteresează de lucrări de gospodărie, declarându-se pe față împotriva acestor fel de îndeletniciri, ba chiar nu lipsite de oareși care mândrie neagă că ar avea atari aptitudini, încercând să dovedească că sunt cu totul incapabile pentru așa ceva.

Acestea sunt femeile-bărbați. Ele refuză și căsătoria. Iar dacă totuși, din diferite motive se căsătoresc, căsnicia lor e tulburată de tendința de a domina.

²⁾ Emberismeret. Gyakorlati individualpszichologia, traducere de Dr. Kulcsár István.

Al doilea tip sunt acele femei, cari se resemnează și vor să dovedească o desăvârșită adaptare la viața socială. În aparență se potrivesc în tot locul. Se apucă de toate, dar se dovedesc a fi foarte neîndemânatoice și mărginite încât sunt incapabile să producă ceva și așteaptă ca neputința lor să fie scuzată cu slăbiciunea inerentă firii lor.

Aceste femei tac parte, zice Adler, din categoria celor mai buni oameni din lume, dar durere sunt bolnave și nu corespund îndatoririlor lor.

Al treilea tip îl constituie acele femei, cari nu refuză categoric rolul de femei, dar nutresc în sufletul lor conștiința care le obsedează, că sunt condamnate la un rol inferior, sunt convinse despre inferioritatea lor, precum și despre faptul, că numai bărbații pot săvârși lucruri de valoare și pentru aceasta le recunosc acestora anumite privilegii, iar pentru dănele și greșelile lor așteaptă considerațiuni indulgente.

Toate aceste tipuri își datoresc ființa, revoltelor latente care rezidă în sufletul lor, împotriva rolului ce-l au în societate.

Ce pot produce aceste femei, mame în educația familiei, pe care cu sau fără voință au întemelat-o?

Femele-bărbați, cari în familie sunt adevărați despoți, continuu tipă, pedepsesc. Prin această atitudine ele creează copiilor o situație grea, insuportabilă de sub care caută cu ori ce preț să scape. Efectul unei astfel de atitudini nu e decât o dresare, care n'are nici o valoare. Înșiși copiii se conving, că femeia nu e bună educatoare. Gălăgia, ciarta continuă, șovăiala, nesiguranța are rea influență asupra copiilor, ba e primejdioasă și prin faptul, că pe fete le îndeamnă la imitare, iar pe băieți îl poate îngrozi pentru toată viața.

Printre băieții crescuți de atari femei se găsesc de aceia, cari evită femeile, nu au încredere în ele. Astfel se produce o vrajbă, desbinare între sexe, ceea ce constituie un fenomen patologic.

Celelalte două tipuri încă nu sunt bune educatoare. Procederea lor este atât de nesigură, încât copilul repede constată, că mama n'are încredere în procederea ei și nu se supune. Atunci mama schimbă tactica tot mereu, dar procedeele îi sunt tot atât de nesigure și la urmă încheie cu amenințarea, că îl va spune tatălui său, fără să-și dea seamă, că tocmai prin această provocare la tatăl ca educator, tradează neputința și neîncredere în rezultatul educației sale.

În urma nesucceselor lor aceste femei se retrag și de pe terenul educației, lăsând întreagă educația copiilor în grija bărbatului sau a educatoarelor, excluzându-se astfel benevol din munca socială, care de fapt le aparține și devin niște resvrătite.

Acesta este neajunsul educației în familie.

Cauza acestui neajuns, al educației în familie, este concepția greșită, care s'a format în conștiința unor femei, care din nefericire nu sunt puține; mai ales în clasele sociale mai avansate, iar cauza acestei concepții greșite este societatea, care în parte chiar prin instituțiile ei de educație pentru femei — multe școli secundare de diferite categorii, cu același program, aceeași materie, aceleași examene ca pentru băieți,¹⁾ — le îndepărtează de la rolul lor; iar pe de altă parte prin accentuarea și denaturarea deosebirilor dintre sexe în diferite discuții și aprecieri.

Înlăturarea acestor cauze va înlătura efectul, care vedem că se resimte deja asupra educației în familie și care efect la rândul său constituie o cauză pentru alte rele cu efect asupra educației sociale.

Azi, când în fruntea Ministerului educației naționale avem pe Dl. Prof. Dr. C. Angelescu — care atât în trecut, cât în deosebi în scurtul timp de când a reluat acest minister, prin înființarea celor peste 3000 de posturi de învățători, între împrejurările grele de azi, a dat o dovadă impunătoare, că are la sufletul său problema educației naționale — avem convingerea, că cu ocazia reformelor ce se vor preconiza, precum și cu ocazia înființărilor și reînființărilor de școli secundare de fete, de ori ce categorii ar fi, își va îndrepta privirea și asupra problemelor educației femeii și o va soluționa nu prin atarui instituții, care să depărteze femeia de la rolul designat ei de natură, ci prin instituții speciale care să-i dea o astfel de educație, care să o facă să știe și să poată înțelege mărimea rolului femeesc: maternitatea cu educația copiilor și opera de ocrotire socială pentru că femeia va fi mare numai atunci, când va munci în această direcție cu toată căldura sufletului ei.

T. Mariș

¹⁾ În primul Congres al profesorilor de filosofie, care se va ține la începutul lui Februarie, în București, se va discuta, la propunerea a două profesoare: Dnele Anina Rădulescu-Pogoneanu și Emilia Bogdan problema: „Dintr'un program adaptat naturii feminine”. (Programul primului congres de filosofie).

PEDAGOGICE — CULTURALE.

Cronici și manuale didactice țărănești din Sâmbăteni, în vederea principiilor localismului educativ¹⁾

Comunicare făcută la secția culturală din Arad a Institutului Social Banat-Crișana, în ședința din 15 Dec. 1933.

Conform programului său de activitate minimală, secția culturală din Arad a Institutului Social Banat-Crișana, întreprinde o serie de cercetări monografice în comuna Sâmbăteni, utilizând în acest scop metoda monografică-sociologică adoptată de Institutul Social Român din Bueurești de sub conducerea d-lui prof. D. Gusti. Am ales această metodă, pedeparte pentru că ea este cea mai complexă, indicând bazele unui întreg sistem de sociologie, iar pe de altă parte pentru că ea fiind deja aplicată, a dat rezultate apreciable.

Revenindu-mi rolul de a studia cadrul istoric al Sâmbătenilor, am avut prilejul să ajung în posesia alor două cronici și două manuale didactice, alcătuite de către unii locuitori ai acelei comune, în decursul veacului trecut. Dacă subiectul prezentei comunicări îl formează tocmai aceste opere țărănești, faptul își are explicația cu deosebire în următoarele două împrejurări:

1. Comunicarea parțială a rezultatului cercetărilor noastre monografice ne dă posibilitatea să ne coordonăm activitatea, desfășurată în cadrele aceleași comune și

2. Cronicile și manualele didactice de care vom vorbi, pot fi puse în legătură cu una dintre cele mai valoroase probleme ale pedagogiei moderne: problema localismului educativ.

Prima și totodată cea mai importantă operă țărănească din Sâmbăteni, pe care îmi permit să o înfățișez înaintea Domniilor Voastre, este cronica lui Ion Suciu, rămas în amintirea locuitorilor de azi ai comunei ca un om excepțional care, cunoscând toate schimbările de proprietăți imobiliare intervenite între consătenii săi, făcea un fel de oficiu de carte funduară. Ion Suciu a copilărit în timpul revoluției din 1848 și a decedat în decursul războiului mondial.

¹⁾ Izvoare: Stanciu Stolan, Din problemele localismului educativ; Iorgu și Stanciu Stolan, Curente noi în pedagogia contemporană; Traian Herseni, Pedagogie sociologică („Viața Românească” XXV, — 11 bis.)

Cronica sa are formatul obișnuit al unui caiet și începe cu câteva însemnări biblice interesante, ca de ex.: cum a compus Dumnezeu cuvântul Adam sau din câte elemente a compus Dumnezeu pe om? În aceeași parte a lucrării lui Ioan Suciu se cuprinde și o genealogie a patriarhilor, începând cu Avram, precum și o pascălie.

Urmează apoi cronica propriu-zisă, care tratează trecutul comunei Sâmbăteni. Evident, autorul cronicii, din lipsă de informații, nu putea să înceapă istoricul comunei mai curând de veacul al XVIII-lea. Astfel Ion Suciu stabilește data înființării Sâmbătenilor în anul 1725, ceea ce desigur nu corespunde adevărului, pentru că în acest an putea fi vorba numai de o reînființare a comunei, originea ei datând, după cum rezultă din diplomele medievale, încă din anul 1138.

Este justă însă afirmația lui Ion Suciu, că locuitorii din 1725 ai comunei erau militari și aveau naționalitatea română.

Autorul nu a împărțit trecutul Sâmbătenilor în diverse epoce, ci l-a înfățișat după un alt sistem: scriind despre instituțiile publice ale comunei, el îi expune fiecareia istoricul și înglobează, în același timp, în capitole separate, evenimentele mai importante ce s'au petrecut dealungul anilor.

Pentru a vă face o idee de felul cum a scris Ion Suciu, citez acest pasagiu, privitor la vatra comunei și la iobăgie:

„Satul vechi, — mărlurisește Ion Suciu, — a fost în locul unde e azi Săliște. Strămoșii noștri, cari erau militari, s'au așezat aici la 1725; casele erau (atunci) în număr de 180, fiind zidite cu lemne din pădurea Almăsigului... La 1725 anume, Cămara se învoiește ca să dea loc de casă acelor oameni, cari se vor așeza aici și vor tăia lemne din pădure. Statul a dat oamenilor și pământ de moșie, în schimbul unei despăgubiri. Fiecare om a luat pământ după voie, cu obligația să-l răscumpere. În primii ani s'au luat 2570 jug. cad. Răscumpărarea pământului luat s'a făcut așa, că tot pentru câte 4 jugh. cad. a trebuit să se facă robotă cu mâinile 13 zile pe an, să se ducă un stânjin de lemne din Almăsig la Arad și să se dea a $\frac{1}{10}$ parte (dijma) din rodul pământului, Cămarei. Bucatele adunate erau puse în aria Cămarei. Jelerii (adecă oamenii fără pământ) trebuiau să lucre 18 zile pe an la tăiat de lemne și la strâns de fân în pusele Cămarei, la Zimand și Uțviș“...

După cum se poate constata, stilul lui Ion Suciu nu este greoi și nici confuz. Dealtfel este și firească această constatare, pentru că Ion Suciu a fost ani de-a rândul clopotar și cântăreț al bisericii, având în aceste situații un contact mai intim cu cartea și cu intelectualii. Nu este lipsit de interes să amintim aci amănuntul, că Ion Suciu a fost singurul cântăreț bisericesc din generația veche a Sobotelenilor, care știa să cânte podobiile pe toate

g'asurile, obișnuind, în afară de aceasta, să cânte stihile Invierii, la Sf. Paști, în trei limbi: românește, slavonește și grecește.

Despre revoluția lui Avram Iancu, Ion Sucișu ne-a lăsat în cronica sa următoarele informațiuni:

„În anii 1848—49 a fost revoluție în Ungaria. Ardealul l-a susținut Avram Iancu cu consozii lui. Acolo n'au intrat Ungurii nicidecum. El a câștigat arme și a ridicat Ardelenii, mai ales pe Moși de prin văile munților. În contra Ungurilor a mai venit și Muscalul, care a ajuns la Șiria în 1849 luna lui August. Aici a strâns pe Unguri grămadă și a legat pace cu ei și i-a dus la Arad, într-o zi de Joi. Pe drumul Pănadului n'or încăput, ci i-a adus și pe aici, pe la noi. De dimineața până la 11 ore, tot au trecut în părțile (grupuri) sub mâna Muscalilor“...

Este demn de remarcat, că în timp ce autorul pomenește în cronica sa despre întemnițările Românilor din Covăsinț și Șoimoș, nu amintește ca vreun Sobotelean să fi fost închis de Unguri. Și totuși, după cum rezultă dintr'un act al arhivei Csányi, act semnat de însuși Ludovic Kosuth, au fost duși la închisoarea din Arad, — în 23 Sept. 1848, — 13 locuitori din Sâmbăteni, pentru motivul că erau bănuiți a fi revoluționari.

Nu amintește Ion Sucișu deasemenea de o figură bisericească ce-au avut-o Sâmbătenii pe la 1758, în persoana lui Popa Novac. Figura acestui preot merită să fie reținută, pentru că dânsul a fost unul dintre promotorii mișcării de rezistență față de unirea cu Roma, mișcare al cărei suflet era preotul Ion Avramovici din Aciliu, care în cele din urmă a fost nevoit să se refugieze în Rusia pentru a cere ajutorul Țarinei în favoarea Românilor ortodocși din Ardeal. Popa Novac din Sâmbăteni a avut strânse legături cu maiorul rus Dimitrie Mihailovici care, sub pretext că umblă prin Ardeal să cumpere cai pentru armata rusească, sprijinea din toate puterile mișcarea preotului Ion Avramovici din Aciliu.¹⁾

Omissionea lui Ion Sucișu cu privire la Popa Novac este totuși scuza-bilă, pentru că faima acestuia, — pe semne, — pierise în intervalul de un secol ce i-a despărțit.

În fine, mai spicuim din cronica lui Ion Sucișu următorul amănunt referitor la recrutarea tinerilor pentru milărie:

„Până în 1861, — scria Ion Sucișu, — cătănia a fost prin prinderea feciorilor săraci, legați cu ștreangul și duși legați la vizitație (recrutare); de era bun l-a luat. Comuna era datoare a da cătane după suflete. Solgăbirăul (primpretorul) a fost aci în comună. Chema oamenii cei mai avuți, cari aveau feciori de vârstă, se sfătuiau că pe care vor prinde, și acei

¹⁾ Silviu Dragomir: Istoria desrobirei religioase a Românilor din Ardeal în secolul XVIII, II, 113—114.

oameni cu puterea antisliei mergeau și legau pe acei feciori cari au hotărât și îi duceau la casa comunală, apoi în cetatea Aradului, dela 1852".

A doua cronică jărănească aflată în Sâmbăteni este scrisă de trei membri ai aceleiași familii: Lazar, Traian și Gheorghe Miloș, între anii 1880—1903. Ea are un caracter diferit de acela al cronicii lui Ion Suciu. Cronica familiei Miloș se referă cu deosebire la fenomenele meteorologice excepționale care s'au petrecut în Sâmbăteni și cuprinde unele informațiuni despre intelectualii din comună.

Deși valoarea acestei cronici nu egalează pe a cronicii lui Ion Suciu, numele lui Traian Miloș trebuie totuși reținut, pentru că dela dânsul ne-au rămas și două manuale didactice manuscrise, — unul de istorie și altul de geografie, — care pot servi pedagogilor pentru interesante cercetări.

Neavând calitatea să ne pronunțăm asupra valorii pedagogice a acestor manuale, ne mărginim a face asupra lor numai câteva considerațiuni sumare. Primul lucru ce trebuie să-l constatăm în această privință este că nu ne îndoiim nici un moment de lipsa originalității acestor manuale. Cu toate acestea însă, atât istoria cât și geografia compuse de Traian Miloș nu sunt pur și simplu copii fidele ale vreunui manual oarecare tipărit. Ele prezintă fără îndoială și o notă personală a autorului și tocmai datorită acestui fapt, merită o atențiune mai mare.

Din punct de vedere al metodei, lucrările lui Traian Miloș sunt scrise după sistemul de întrebări și răspunsuri, sistem utilizat de autorii didactici ai epocii, adică din jurul anului 1888, dată la care au fost scrise ambele manuale.

Istoria lui Traian Miloș se ocupă în special de Români. Ea cuprinde date precise despre cele 3 voievodate românești ce se aflau în Ardeal la venirea Ungurilor și tratează cu multă simpatie pe Corvini.

Traian Miloș expune deasemenea în mod exact înființarea principatelor române și consacră un capitol separat lui Mihai Viteazul, pe care îl înfățișează: „Domnitorul Țării românești din Transilvania“.

Că autorul lucrării de care vorbim are și o contribuție originală, se poate constata din următoarele împrejurări:

1) Ortografia lucrării este defectuoasă în grad destul de mare, ori dacă Traian Miloș și-ar fi copiat lucrarea, nu făcea astfel de greșeli evidente.

2) Traian Miloș vorbește în cartea sa și despre unele lucruri cu caracter local, care desigur că nu puteau figura într'un manual didactic tipărit.

Dar, lăsând la o parte chestiunea originalității acestei lucrări, — menționând că nu este exclusă ipoteza, ca lucrarea să fie copiată după expli-

cafiile vreunui învățător din comună, — socolim că valoarea istoriei lui Traian Miloș nu constă în originalitate, ci în faptul, că ea a fost scrisă sau transcrisă de un țărăn, care îi cunoștea deci neapărat conținutul.

La fel este și situația geografiei, întocmită la 1888 tot de Traian Miloș, care pe atunci avea aproximativ vârsta de 25—26 ani.

Problemele locale se bucură aici de o și mai largă tratare. (Mai interesante ni se par în această privință, — cel puțin în calitatea de jurist, — unele chestiuni de instrucție civică, înglobate în geografie.

Merită să fie reprodus, desigur, acest amuzant și actual pasagiu, în care se vorbește despre îndatoririle primarilor și despre alte treburi obștești :

„Ce chemare are un jude ? — se întreabă Traian Miloș — ca să susțină pacea în comună, ca oamenii să nu se slădească și să nu să bată, — răspunde dânsul.

— Dar oamenii au ceva datorință față de jude ?

— Au, ca fieștecare să-și îplinească aceea ce scrie legea.

— Dar ce i legea ?

— Legea e un regulament după care se ocârmuește o țară întreagă.

— Ce prescrie legea ?

— Ca fieștecarele să-și plătească darea după averea sa, să facă drumuri bune, ca să poată purta tovarere mai ușor...

— Cine face legea ?

— Noi singuri o facem, (astfel) că alegem deputați, oameni ce au 24 de ani și sunt nepătați și cu moralul bun, tot la 5 ani și îi trimitem în dieta țării... ca să ne facă legi bune“...

• • •

Terminând cu înfățișarea cronicilor și manualelor aflate în Sâmbăteni, se impune stăruitor o întrebare: Au aceste lucrări țărănești vre-o valoare ? Răspunsul nostru, evident, nu poate fi decât afirmativ, și din numeroasele motive care îl justifică ne propunem să insistăm numai asupra problemei localismului educativ care, alături de problema centrelor de interes și a individualității copilului, constituie una dintre cele 3 baze ale pedagogiei moderne, convergând toate bineînțeles în problema activismului.

Problema localismului educativ nu este nouă în țara noastră. Se pare însă că ea se pune acum cu mai multă insistență decât altă dată. Cei ce se ocupă în special de această problemă la noi în țară sunt d-nii: Simion Mehedinți, I. C. Petrescu, Apostol Culea și frații Iorgu și Stanciu Stoian.

După frații Stoian, esența principiului localismului educativ constă în următoarele:

Principiul activismului, care trebuie să stea la baza educației, cere să

se aibă în vedere în școală trebuințele copilului, grupate pe centre de interes. Acest lucru nu se poate însă realiza cu real folos, decât plecând dela realitatea cunoscută de copii, cu alte cuvinte: dela localitatea sau regiunea respectivă. Pentru aceasta pledează psihologia și pedagogia, dar mai ales sociologia.

În ce privește cunoașterea realității dela care vrem să plecăm și în care voim să integrăm pe copil, s'au recomandat mai multe metode, dintre cari cea mai eficace s'a dovedit a fi metoda monografică — sociologică a d-lui prof. D. Gusti.

Constatarea aceasta au făcut-o personal chiar pedagogii Iorgu și Stanciu Stoian, cari în lucrările lor: Din problemele localismului educativ și în „Curente noi în pedagogia contemporană” îndrumă pe toți educatorii să adopte metoda d-lui prof. D. Gusti. Această metodă, după cum se știe, studiază în primul rând cadrele realității sociale și apoi manifestările ei.

Prin „cadru” se înțelege un ansamblu de factori de același fel, care determină viața socială. În general, avem de-a face cu 4 cadre: cosmologic, istoric, biologic și psihologic. Manifestările sociale sunt și ele în număr de 4: spirituale, economice, juridice și politice. Toate aceste manifestări își au caracterul lor deosebit, dela societate la societate și se influențează reciproc.

Din rezultatul cercetărilor monografice organizate de dl. prof. Gusti în anii din urmă s'a evidențiat enorma prăpastie ce există între lucrările ce se propun spre înțelegerea copilului conform programei analitice și între aceea ce el are încontinuu sub ochi, după ce a părăsit băncile școlii.

Câtă vreme școala a fost prea puțin activă, pericolul ce se desprinde de constatarea de mai sus nu era mare. Vorbele pe cari le învăța elevul la școala din sat, rămăneau vorbe. El rămânea tot plugar la sulțel. Azi însă interesele superioare ale culturii ne cer ca să ne gândim la marea masă a poporului. Nu se poate înțelege cultură, fără participarea poporului la crearea ei. Deci școala, pentru a putea da rezultate bune, pentru a pune pe copiii sâtenilor în situația de a putea da aceste rezultate, trebuie să creeze pentru ei un mediu, care să nu fie străin de cel din familia și comuna lor. Iată pentru ce școala e bine să se adapteze locului, unde e chemată să cultive sufletele.

Merită să fie relevată din acest punct de vedere străduința fraților Stoian cari, luând parte activă la cercetările monografice ale Inst. Social Român, în cărțile lor citate militează pentru îmbrățișarea metodei d-lui prof. D. Gusti din partea tuturor educatorilor. Ei dau deasemenea o serie de îndrumări practice cu privire la modul în care trebuie înlocuit un muzeu școlar, conform principiilor pedagogiei sociologice, acest nou curent al pedagogiei

care întrebuițează cu precădere metoda sociologică în cercetarea problemelor de educație, recunoscând sociologiei o întâietate în revoluționarea tuturor chestiunilor de îndrumare pedagogică.

Revenind după această incursiune în materia pedagogiei și a sociologiei, la operele țărănești cari formează subiectul prezentei comunicări, trebuie să mărturisim din capul locului că, având în vedere natura problemelor ce le tratează, ele corespund, într-o apreciabilă măsură, principiilor localismului educativ.

Țăranii Ion Suciu și Traian Miloș, inserând în lucrările lor crâmpoie din trecutul comunei sau alte probleme cu caracter local, au realizat fără să-și dea seama poate, — dar conduși de acel instinct sănătos și minte islească a țăranului român, care a rămas proverbială, — fapte pe care pedagogia de azi vine să le confirme și să le propage educatorilor

Pe de altă parte, raportând lucrările țărănești din Sâmbăteni la vârsta autorilor lor, la data când le-au compus, — ajungem la concluzia, că rostul acelor școli superioare sau universități țărănești pe cari intenționa dl prof. Gusti să le înființeze la noi în țară, este cât se poate de simțit în rândurile sătenilor noștri, între cari minți agere se trudes, ca și Ion Suciu și Traian Miloș, să răzbească întunerecul neștiinții, chiar la vârste înaintate.

Dar cronicile și manualele didactice țărănești din Sâmbăteni mai prezintă o latură prețioasă, care s'ar putea numi istorică.

Atât Ion Suciu, cât și Traian Miloș, reprezentând conștiința publică a țăranului român din Sâmbăteni și în mod implicit a aceluia din Ardeal, erau însuflețiți în lucrările lor de 3 idei mari: ideea unei obârșii nobile de latinitate, ideea diferențierii națiunii române de celelalte națiuni și ideea de libertate socială și națională.

Și dacă aceasta a fost conștiința țăranului român din Ardeal în veacul trecut și chiar mai înainte, atunci pe drept cuvânt s'a spus că tot ce s'a întâmplat dealungul istoriei în Ardeal, până la unirea cea mare, nu a fost decât consecința logică și politică a acelor 3 idei menționate.

De încheiere, ținem să accentuăm, că problema localismului educativ nu este epuizată prin studierea sociologică a ținutului și prin organizarea unui muzeu școlar. Acestea nu dau decât materia, obiectul. Ele vor fi deci completate cu studiul individualității copilului și cu principiul activismului.

Dealțul un învățământ local nici nu ar avea sens dacă nu s'ar ține seama și de aceste 2 idei ale pedagogiei de astăzi, — spun frații Stoian, — pentru că prin cunoașterea cât mai bine a individualităților și tipurilor de individualități, problema localismului în școală se luminează și mai mult, se întregiește.

Localismul, activismul și studiul individualității școlarului sunt ideile de bază ale noului școli. — Nu poți pune una, fără să pui, cel puțin în parte, și pe celelalte două.

Și pentrucă una din condițiunile esențiale ale posibilității aplicării principiilor localismului educativ o formează însăși cunoașterea științifică a regiunii respective, noi facem un apel către toți educatorii ce activează în acest colț de țară ca, înfrățindu-ne munca, să procedăm la studierea realităților vieții românești de aci, utilizând metoda monografică-sociologică a dlui prof. D. Gusti, pentruca astfel să tindem împreună a îndruma, — cât ne va sta în putință, — școala românească spre adevăratele ei feluri culturale.

Arad, 15 Decemvrie 1933.

Oct. Lupaș
avocat stagiar.

Curs complementar la școlile de aplicație.

Ministerul Instrucțiunii prin Ord. Nr. 10999/434 a dispus să se organizeze clasele V-VI VII la școalele de aplicație.

Ideia complectării cursului primar la școlile de aplicație, este foarte salutară și credem, că din partea celor competenți se va face tot posibilul pentru realizarea ei. Nu se amintește însă în ordinul citat, despre complectarea corpului didactic al școalei de aplicație, fără de care nu ne putem închipui cum s'ar putea organiza cursul complementar la aceste școli, deoarece cei doi învățători sunt ocupați cu clasele I-IV până la limita obligățiilor lor legale. A complecta la 7 clase școala de aplicație, fără a complecta și numărul corpului didactic n'ar însemna progres ci din potrivă un regres atât în ce privește interesul elevilor școalei de aplicație cât și în posibilitățile de aplicare a metodelor pedagogice.

Complectarea școalei de aplicație s'ar putea face în mod salutar, numai prin creșterea a încă două posturi de învățători, care deslegare s'ar putea foarte bine încadra în planul general de refacere a învățământului primar pentru care actualul ministru Dl. Dr. Angelescu a dovedit chiar și în împrejurările grele de azi, o sollicitudine, care impune tuturor cel mai profund respect și inspiră absolută încredere, că toate greutatea vor fi îndepărtate din calea dezvoltării firești a învățământului primar.

Cele circa 100 posturi noi dela școlile de aplicație, s'ar putea încadra, credem foarte bine între cele 3000-4000 de posturi de învățători nou înființate.

În felul acesta învățământul practic, în școalele normale, ar face pro-

gres foarte considerabil. Prin gruparea celor șapte clase între patru învățători, având primul trei învățători câte două clase, iar al patrulea ar avea o singură clasă — a VII-a — normalștii au ocazie de a observa, studia și experimenta felul de predare și conducere, atât a unei clase singure, cât și a grupelor de clase și nici interesele elevilor școlii de aplicație n'ar fi nesocotite.

R.

Activitatea cercurilor culturale ale învățătorilor din jud. Arad pe anul școlar 1932-33.

(urmare)

4. Curente noi în pedagogie.

a) *Școala activă*. Dintre lucrările ce tratează «Curente noi în pedagogie», cele mai multe se ocupă cu școala activă. Poate, corect ar fi ca problema școlii active să nu mai fie socotită printre curentele noi, pentru că ea a fost așa de mult studiată, și din aceste studii s'a tras concluzia că ea nu este un produs exclusiv al pedagogiei contemporane. Faptul că școala activă se încadrează și acum curentelor noi, nu se datorește lipsei sale de vechime, ci tardivității cu care orice idee în aparență nouă — și școala activă face parte din acestea, — intră în domeniul realizării practice, mai ales în epoca noastră a negativismului.

Negativismul epocii noastre se datorește, în special, crizelor sociale. «In epocile de criză socială, cugetarea pedagogică se arată și se manifestă printr'o nestrunită critică adusă sistemelor existente de educație. Aceasta formează epoca negativă, care se caracterizează, cele mai adesea ori prin exagerări. In această epocă negativă se găsește încă pedagogia actuală». (I. C. Petrescu, Șc. act. pag. 17).

Exagerările epocii negativismului pot fi cauza «răcelii» față de școala activă, care, cu aparența ei de noutate, își întârzie încetățenirea deplină. Sunt desigur și alte cauze. Noi am accentuat-o pe aceasta, pentru a dovedi că școala activă este o problemă ce poate fi socotită ca nouă.

Felul în care a fost prezentată școala activă la cercurile culturale, ne îndreptățește mai mult la cele afirmate mai sus. Remarcăm cazul teoretic în care a fost expusă ea. Titlurile următoare ne demonstrează aceste lucruri: «Școala activă», «Despre activism», «Activismul în Școala primară», «Activismul și regionalismul sau localismul».

Cele mai multe lucrări despre școala activă sunt făcute după urmă-

torul plan: O introducere mai mult sau mai puțin originală, urmând apoi pe larg expunerea «fundamentelor școalei active», mai ales a fundamentului istorico-pedagogic. Despre fundamentale: psihologic, filosofic, biologic, social și etic, din cauza spațiului restrâns, se vorbește mai puțin și aproape deloc despre celelalte părți ale școalei active.

Lucrările de acest fel păcătuiesc, pentru că voind să cuprindă prea mult, rămân cu toate eforturile autorilor, unele chiar onorabile, incomplete, neglijându-se chiar părțile cele mai esențiale. Rămânând chiar în acest cadru teoretic, autorii și-ar fi atins mai bine scopul, limitându-și subiectul la expunerea unei părți a școalei active.

Pe lângă lucrările în care problema școalei active a fost pusă într'un cadru pur teoretic, mai găsim și altele, al căror conținut arată că s'a trecut și la realizări practice. Subiectele următoare invederează acest lucru: «Cum trebuie să se facă instrucția în spiritul școalei active?» «Educația individuală și socială după școala activă». «Cari sunt lecțiile din programă, care se poate face în curte?»

Procentul lucrărilor în care chestiunea este pusă în mod teoretic este cu mult mai mare însă, decât aceloră în care se expun realizări practice.

b) *Studiul individualității copilului.* Din studierea dizertațiilor, dela cercurile culturale, cari au subiect studiul individualității copilului, se ajunge aproape, la concluzia pusă pentru problema școalei active, cu diferența că aci, subiectele cari au de scop prezentarea teoretică a chestiunii sunt cu mult mai multe față de cele cari prezintă realizări practice.

Din grupa întâia notăm câteva exemple: «Cunoașterea și cultivarea individualității copilului», «Cum se poate aplica studiul individualității în școală?», «Ce înțelegem prin individualitate și cum o stabilim la copii?» «Metode pentru studiul individualității», etc.

Nu aflăm decât o singură lucrare — Modeste contribuțiuni la determinarea memoriei — în care sunt expuse rezultatele unor experiențe personale. Aflăm în schimb, altele în care, deși mai mult teoretice, exemplificarea se face cu rezultate de ale experiențelor personale, (Mărturia și minciuna).

Faza în care se manifestă interesul față de studiul individualității copilului se explică prin multe cauze. Noi o constatăm numai fără a-i analiza și explica cauzele; ceeace ne-ar depăși competența.

c) *Școala creiatoare.* Dizertațiile cu titlul „Șc. creiatoare” sunt fie rezumate, fie recensii ale cărții cu acelaș titlu a D-lui I. I. Gabrea. Într'una din ele, aflăm următoarea definiție a șc. creiatoare. „Școala care lucrează în slujba personalității, creiatoare de valori culturale, poartă numele de școală creiatoare.” Această definiție a școalei creiatoare nu-i dă dreptul acesteia

de a fi considerată în afară de domeniul școalei active, care, și ea, este în serviciul aceleași personalități și același valori culturale.

O prea mare diferențiere de probleme, când de fapt nu e nevoie, este tot un aspect al epocii negativismului, care în loc de progres poate aduce stagnare.

d) *Metoda centrelor de interes*, a fost puțin studiată în acest an. Nu aflăm decât vreo 5 lucrări cu acest subiect. Nici o realizare practică. Este adevărat, că realizarea practică a metodelor centrelor de interes, în cadrul programei analitice actuale, nu se poate face. Fapt care a influențat nesocotirea acestui subiect.

e) *Individualizarea învățământului*. După cartea cu acelaș titlu a d-lui I. I. Gabrea s'au făcut 10 lucrări, care sunt niște rezumate ale acestei cărți.

f) *Regionalismul educativ*. Cele 5 lucrări cu titlul Regionalismul educativ sunt niște rezumate după cartea D-lui I. C. Petrescu. Deși anul trecut se pusese problema reformei programei analitice, care avea să fie mai mult regionalistă și deci avea nevoie de metoda monografică — care împreună cu metoda centrelor de interes formează regionalismul educativ — atenția de care s'a bucurat Regionalismul educativ a fost minimală.

Fără o prealabilă inițiere în cunoașterea regionalismului educativ, se poate îndoi oricine de rezultatele unei programe analitice regionaliste.

II. Literatură. Din domeniul literaturii aflăm următoarele 4 dizertații: »Grig. Alexandrescu«, »Caracterizarea lui Creangă«, »V. Alecsandri« și »Importanța folclorului pentru educație«.

III. Istorie. Aflăm 2 lucrări cu subiect din istorie: »Alexandru cel Bun« și »Revoluția din 1848«.

IV. Geografie. O singură lucrare: »Ardealul«.

V. Științe pozitive. Nici o lucrare.

Sărăcia aceasta de lucrări, din alt domeniu decât cel al pedagogiei, prezintă un mare gol în activitatea dezvoltată, în cadrele cercurilor culturale.

Am notat toate lucrările de istorie, geografie, literatură și am remarcat lipsa lucrărilor din domeniul științelor pozitive pentru a evidenția acest gol, care trebuie curmat.

Lipsa bibliotecilor, salariul mic al învățătorilor, tradiția de a rămâne într-o situație dată, pot constitui explicații ale fenomenului relevat mai sus, mai puțin însă, motive pentru continuarea lui.

Există și o explicație oficială. În ordinele de organizare, ale Ministerului Instrucțiunii se spune: »Toate (lucrările) vor avea la bază preocuparea de probleme actuale ale pedagogiei, cu aplicații la școala românească«.

Deci lacunele remarcate nici n'ar putea fi considerate astfel. După cum am spus și în introducere, rostul rândurilor de față este să scoatem în evidență în ce direcție s'a canalizat munca depusă și dacă nu s'au făcut eventuale omisiuni. Credem, de a fi făcut acest lucru.

În loc de o concluzie, potrivită în alte cazuri, preferăm a spune că la organizarea cercurilor culturale, problema complexă a acestor cercuri trebuie avută în întregime, mereu în vedere. Când se va ajunge ca programul, pe un an, al fiecărui cerc cultural, cu toată diversitatea problemelor ce trebuie să cuprindă, să se realizeze într'o unitate organică; cercurile culturale vor corespunde mai pe deplin necesităților, pentru care sunt create.

R Ponta.

Experiențe pedologice.

Modeste contribuțiuni pentru determinarea memoriei.

4. Memoria culorilor.

Pentru determinarea acestui fel de memorie parțială am întrebuințat un procedeu deosebit de cele folosite până acum: am așezat pe masă zece hârtii sau zece petale de flori, diferite colorate, cari au atras atenția subiectului numai prin culoarea lor. Elevul (căci aceste experiențe nu se pot face decât individual) a memorat obiectele din temă 20" pentru prima, 15" pentru a doua și 10" pentru a treia experiență, întrebuințând un singur simț: văzul. După memorare am strâns în cutia mesei aceste petale de flori sau hârtii colorate cari, apoi, mi-au fost cerute de elevi și așezate pe masă, așa după cum le-au ținut minte.

Reproducerea a fost benevolă.

Tema a variat dela subiect la subiect, 'pentru a nu se denatura rezultatul prin comunicările dintre elevi.

Notarea am făcut-o după observațiunile precedente, atât doar că este vorba de culori.

Rezultatul acestor experiențe este cel înregistrat în tabloul de mai jos:

Tabloul general al memoriei culorilor.

Aprecierea rezultatului (notele)		Clasa	Vârsta în ani	Media reproducătorilor	Clasificarea generală a memoriei				Aprecierea rezultatului (notele)		Clasa	Vârsta în ani	Media reproducătorilor	Clasificarea generală a memoriei			
Băieți	Fete				Clasificarea generală a memoriei	Clasificarea memoriei numerelor	Clasificarea memoriei numerelor	Clasificarea memoriei formelor	Băieți	Fete				Clasificarea generală a memoriei	Clasificarea memoriei numerelor	Clasificarea memoriei numerelor	Clasificarea memoriei formelor
—	9,86	III	10	1'50"	1	7	4	25	—	7,67	I	8	2'5"	28	22	17	40
—	9,66	I	8	2'48"	2	17	5	1	7,56	—	I	8	6'21"	29	56	43	47
—	9,60	IV	11	1'40"	3	26	33	5	—	7,43	II	11	2"	30	61	42	28
9,50	—	III	12	1'55"	4	1	1	1	—	7,37	II	9	4'30"	31	42	39	49
—	9,33	III	10	2'20"	5	13	53	53	7,36	—	II	9	2'13"	32	38	26	37
9,33	—	III	11	2'46"	6	19	48	24	7,36	—	II	12	2'40"	33	45	37	19
—	9,33	IV	11	3'50"	7	36	13	2	7,26	—	V	13	3'3"	34	34	19	21
—	9,30	II	11	2'26"	8	58	49	8	—	7,23	II	9	4'50"	35	40	31	55
—	9,10	II	9	1'48"	9	23	7	39	—	7,20	II	9	1'55"	36	46	25	22
—	9,06	IV	11	3'20"	10	16	9	4	7,06	—	III	11	5'40"	37	29	27	41
—	9	VI	14	1'43"	11	9	41	13	7	—	VI	12	2'28"	38	28	30	31
—	9	I	9	2'40"	12	14	31	10	7	—	I	8	3'53"	39	57	32	45
—	8,93	IV	11	3'10"	13	41	47	15	6,96	—	III	11	2'8"	40	25	54	58
8,83	—	VII	12	2'26"	14	2	5	9	—	6,90	I	8	4'55"	41	5	38	48
—	8,83	III	10	3'8"	15	15	11	14	6,76	—	I	8	4'48"	42	63	61	29
—	8,63	I	8	3'3"	16	24	45	43	6,63	—	II	9	1'57"	43	62	23	44
—	8,63	IV	14	5'30"	17	6	10	11	—	6,63	I	9	8'3"	44	44	29	5
8,53	—	VI	14	2'6"	18	10	18	26	6,60	—	II	10	3'33"	45	59	24	6
8,46	—	VI	14	1'28"	19	5	28	27	6,33	—	IV	11	1'50"	46	50	40	34
8,43	—	II	9	1'13"	20	35	8	20	6,30	—	I	8	2"	47	52	56	38
8,36	—	VI	14	2'8"	21	3	44	61	6,23	—	II	9	2'23"	48	53	55	46
8,33	—	IV	11	2'43"	22	27	50	36	6,16	—	III	11	1'23"	49	34	20	35
8,26	—	V	13	1'43"	23	11	22	7	6,03	—	I	8	4'8"	50	60	59	33
—	8,26	I	8	1'53"	24	43	16	32	5,93	—	I	9	3'25"	51	55	58	59
8,23	—	VII	13	2'39"	25	4	2	23	5,66	—	I	9	1'41"	52	64	60	50
—	8,16	III	12	5'6"	26	20	52	1	5,03	—	I	9	4'36"	53	65	64	42
8,13	—	IV	13	2'18"	27	33	15	30	—	4,46	II	11	1'6"	54	31	46	52

Cilitorul care dorește, din curiozitate, să experimenteze cu elevii săi acest test, este îndorat a folosi culori similare, pentru a nu se da loc la confuzii. Dacă întrebuițează flori sau petale de flori, trebuie să le schimbe îndată ce-au început să se vestejească.

— Va urma memoria sunetelor —

Josif Marinescu.

O inspecție cu adevărat pedagogică.

În era maghiară, școlile primare românești aveau caracterul de școli confesionale și stăteau sub administrația autorităților bisericești. Comunele parohiale se îngrijeau de susținerea materială a edificiilor și de salariile învățătoarești; iar controlul învățământului îl executa statul prin orga-

ne numite: inspectorii regești, precum și susținătorii de școale confesionale — prin inspectorii de școale, cari erau protopopii — iar la examenele finale prin comisarilor de examene, cari erau recrutați de către consistoare, dintre învățătorii mai destoinici. Organele de control în prezent sunt recrutate cea mai mare parte tot dintre învățători.

În cursulilor 40 ani de dascălie mi s'a dat prilejul să studiez atât teoria, cât și practica controlului învățământului. Am văzut organe de control, cari își exercitau puterea lor prin ținută, exprimări și executări polițiale, din cari emana frică și temere. De astfel de organe de control se ferea și se ferește bietul dascăl ca de stafii. Acest soi de controlori mai mult distrug, decât edifică, pentru că în loc să dea îndrumări și orientări, se mulțumesc cu brutalizarea și amenințarea.

Am văzut și organe de control cu frica lui Dumnezeu și plini de înțelepciune pedagogică, cari practicau controlul sub forma aparenței de a fi oaspeții învățătorului sau ca binevoitorii ai cauzelor școlare. Prezența acestora inspiră simpatie și curaj atât pentru învățător, cât și pentru elevi, cu toate că întrelăsările, nu altcum și normele de îndreptare sunt expuse învățătorului, însă cu toată bunăvoința și dragostea colegială.

Voi expune 2 cazuri de inspecții școlare, pe cari nu le voi comenta, ci le las la aprecierea aceloră, pe cari îi interesează.

Înainte cu 9 ani, într-o zi se prezintă în cancelaria directorială, dela școala pe care o conduceam, un domn inspector. Făceam și eu parte din control. — „Am venit” — îmi zise „să fac o inspecție învățătorilor de sub conducerea d-tale. Te rog însă, când intrăm în sală, să nu mă prezinți nimănui, pentru că dascălii dela această școală, vor afla ei de ei cine sunt eu.” — Intrară în clasă: el direct la fereastră — cu pași de 75 cm, iar eu mai domol până lângă masă. Se uită puțin prin geam și se întoarce îndărăpt să cante pe învățătoarea pelângă carea trecuse mai înainte și fără nici un act de prezentare întrebă: „Ce clasă conduceți?” „Prima”, fu răspunsul. „No, bine, d-ți stai colo, că acum voi căuta eu ce-ai lucrat.”

Urmează controlul. — Spune tu, ce faci dimineața? — Eu dimineața mă trezesc până-n ziua, că nu prea pot dormi, apoi casc cât casc, și apoi mă scol. — Asta nu-i învățătură zice controlorul. Spune tu, cea de colo: Dacă ai tu 9 mere și mănânci din ele 3 nucii, câte mere ți-a mai rămas? — Mă rog 6 mere. — Ești cam nepriceput, fiind că nu te știi cugeta, constată inspecția. Și așa în forma aceasta timp de una oră, când apoi în fața elevilor și a mea se întoarce către învățătoare și zice: „Ai putea pune pușca în măgăzile!” — Eșirăm fără să ne regrete nici elevii — și așa cred că nici învățătoarea.

Tot cu acelaș tactică și acelaș rezultat mai inspectară încă 2 clase

cu 2 învățători. Inspecția uniformă: Mai întâi cu pași grăbiți la geam, o privire afară, căutarea după învățător: Constată „Nici un rezultat” deși toți membrii corpului didactic, lucrau foarte frumos. Urmează apogeul. Intrăm la a 4-a putere didactică, care era o domnișoară. Aici „marele magister” deschise ușa, făcând să intre, ci din prag, cu glas ridicat, mă întrebă — ca să audă și învățătoarea: „*Dar asta cine e?*” „La asta nu-l mai fac inspecție, pentru că de sine urmează, că dacă la trei e rezultatul slab, nici al 4-lea nu poate fi mai bun.” —

Ne-am despărțit, rămânând eu cu o experiență mai amplă. Membrii corpului didactic mă întrebă: *Dar aceasta cine-a fost și ce-a voit?* Tot așa mă întrebă elevii: D-le director, cine a fost domnul acela? După ce le-am spus, unul mai priceput zice: Aoleo d'apoi că în țara de unde e acel domn, oamenii mănâncă nucii din miere”. Altul mai adăugă: „Așa mănios ne întrebă, că intrase frica în oasele noastre și cu toții tremuram.”

Accentuez, că în era maghiară am făcut parte din control aproape 20 ani, apoi în România 5 ani în calitate de s. revizor de control, iar mai recent pe o durată mai scurtă am fost încredințat cu jirarea revizoratului jud. Arad. În această calitate în ziua de 18 Ianuarie a c. am avut onoarea de a primi vizita Dl. Inspector general Gh. Tulbure. Când a intrat în localul revizoratului — văzându-l pentru prima dată — personalitatea lui, ținuta măiestroasă, vorbele lui bine măsurate și interesul față de cauza școlii, ce o manifesta în conversația cu noi, mi-a inspirat o adevărată simpatie și încredere, formându-mi convingerea despre un adevărat om al școlii.

Dl. Inspector și-a exprimat dorința de a inspecta câteva școli minoritare din orașul Arad. Am mers împreună la o școală minoritară maghiară și apoi la alta germană. În cancelariile directoriale s'a făcut actul de prezentare cu directorii într'un mod cât se poate de reverențios. Conversația cu directorii se manifesta prin interes față de tot ce promovează ori împiedică interesul școlii. Am intrat în clasă 3 înși: inspectorul, s. revizorul și directorul. Rolul era al inspectorului. S'a prezentat învățătoarei într'un chip care se inspire încredere. Felul de a se comporta în conversația de rigoare cu învățătoarea, dezvoltă curiozitatea și interesul elevilor, cari erau bine disciplinați. În fine dl. Inspector și-a manifestat dorința, ca învățătoarea să examineze (cl. III a) obiectele naționale în limba statului adevărat în cea românească, când apoi a ocupat loc pe un scaun, ce era mai la o parte. A făcut inspecția din expectativă (fără carnet și creion în mână) ca un simplu spectator, dar în același timp urmărind cu atenție mersul învățământului. Avea o înfățișare binevoitoare. Învățătoarea devenise curajoasă, iar elevii plini de viață, emulau în răspunsuri. Mai târziu dl. Inspector a început o conversație practică cu elevii minoritari, prin

ce s'a convins, că aceștia de fapt își însușesc limba română, celace l se atribue învățătoarel, cărela îi exprimă recunoștință. După dimiterea elevilor, într'un mod binevoitor d-l inspector a dat indicațiile cuvenite, carl se resfrângeau mai mult asupra expresiunil corecte a câtorva cuvinte românești. În ziua următoare învățătoarea îmi zicea: Mă simt foarte mulțumită de inspecția de eri. Se vede că Dl Tulbure este un adevărat pedagog.

Tot în ziua acela d-l insp. Tulbure a mai făcut inspecție și la o școală germană, unde într'o clasă se aflau și câțiva copii de intelectuali români, înscriși anume pentru însușirea limbii germane. După examinarea făcută de către învățător, dl insp. a căutat anume să se convingă intrucât elevii români și-au însușit limba germană și dupăce a constatat că acești elevi de cl. IV-a vorbeau bine această limbă, a început conversația în limba română cu elevii germani, căutând pe cale inductivă de a-l face pe elevii minoritari să se vizualască a învăța limba română întocmai cum băieții români învață limba germană, prin ce elevii au fost puși în nizușta de emulare.

Câtă râvnă și cât zel inspiră un adevărat organ de control și cum devine el un stimulent înspre bine și folositor.

Dela inspectorul Gh. Tulbure mulți pot învăța.

Ecce homo, deci să-l urmeze cei chemați.

Dimitrie Boariu

Gustul de cetit, sabile cu două tăiușuri.

Acum doi-trei ani, se scria în toate revistele, se strigă la toate adunările cu caracter pedagogic: „Să dezvoltăm gustul de cetit la școlarii!“ În ultimul timp, datorită amorțelii generale ce se resimte pe toate terenurile activității omenești, această deviză pedagogică n'a mai fost trămbițată cu atâta vehemență.

Dacă îmi permit a relua chestiunea „gustului de cetit“ la școlarii, n'o fac pentru a arăta rostul său. Îmi place să cred, că nimeni d'n tagma didactică nu se mai îndoiește de tainicile comori, nesecatele izvoare de apă vie ce se pot descoperi între copertile unei cărți bune. Vreau însă să relev o latură neglijată, care face din gustul de cetit o „sabile cu două tăiușuri“.

Nu contest fericitele excepții — laude înfăptuitorilor — dar în general vorbind, pe terenul gustului de cetit s'a ajuns numai acolo unde s'ar fi ajuns fără nici o trămbițare a chestiunei: școlarii din toate satele, cu

deosebire cel din cursul complimențar, doresc să cetească, în afară de manualele școlare. Aici s'a ajuns!

Dovezi? Câte vrei. Privești cât de absorbiți frunzăresc o carte nouă ajunsă în mâinile lor. Rupeți o gazetă în recreație și aruncați bucățelele în curte. Depărtați-vă 10 pași, dar privești pe elevii dv. cu coada ochiului. Veți vedea cum se năpustesc s'apuce fiecare câte-o bucată, să vadă și să spună acasă ce scrie în gazeta „domnului”. Incercați aceasta și spuneți-mi dacă nu vă veți duce involuntar, la pilda săracului Lazar... la firimiturile dela masa bogatului...

Rămâne stabilit: elevii noștri sunt avizi de lecturi noi.

Să vedem cum alimentăm dorul de carte nouă la școlarii noștri.

Bibliotecile școlare, în majoritatea cazurilor, sunt quasi — inexistente. Acolo unde a fost odată o bibliotecă vie, ne mai fiind aprovizionată cu cărți noi, cele vechi s'au împuținat — și tocmai cele interesante — așa că au mai rămas numai cele nepotrivite pentru copil. În bugetele școalelor primare nu se mai înscriu sumele necesare bibliotecilor. Casa școalelor, tot pentru prozaicul motiv: lipsă de fonduri — a renunțat la inițiativa laudabilă de acum 2—3 ani, de-a împrăști prin țară biblioteci gratuite. Mai adăugați că sunt învățători cari își spun că biblioteca îi abstrage pe elevi dela lecții. Acum 3 ani mi-a fost dat să aud din gura unui coleg: „mie nu-mi trebuie în școală bibliotecă; pe lângă că te înhamă la o muncă nouă, te mai supune la un plus de control: controlul bibliotecii”.

Față de această situație, lectura extrașcolară a elevului nostru, se reduce la bucăți pe cari hazardul l-le aduce în mâini. Mai mult: copilul caută acest hazard.

Elevii noștri au frați ori verișori fie în armată, fie servitori în orașele mari. Prin intermediul acestora, copiii intră în posesia unor cărți, din cari mi-ar fi rușine să citez anumite fraze. Într-o bună zi am găsit în mâinile unui elev de cl. V romanul „Amor și nebunie” — fără început și fără sfârșit — tradus din rusește și publicat în fascicule de editura Hertz. Copilul o avea dela un frate, servitor în București.

Am întreprins o anchetă și am găsit la copii multe publicații similare, cu conținut erotic. Am găsit apoi cărți apocrife și publicații sectariste, precum: „Hristos și morale, sau comediile din altar. Am găsit prea puține cărți sănătoase: 3 contra 14. „Basmele Românilor” (Ispirescu), luxoasă, legată în pânză, o avea un elev de cl. VI. Cartea purta o semnătură, „Dr.”, avocat; era adusă copilului de tatăl sau, din București. Cine știe prin ce împrejurări intrase omul în posesia cărții...

Iată, viitoarea generație pradă imoralității prin citit. Decât cu astfel de lectură, mai bine analfabet.

Noi generația actuală, n'am citit în copilărie cărți cu exemple imorale, din simplul motiv, că eră cartea mai puțin răspândită și totuși imoralitatea este germenul ce roade zi cu zi temelii societății.

Ce va deveni însă generația de mâine, care pe lângă nenumăratele cărți rele ce le cetește, din lipsa unei îndrumări sănătoase, mai are în față și exemplul viu al mediului înconjurător?

Dar chestiunea are și o latură națională. Mâine vor observa și dușmanii noștri de veacuri slăbiciunea noii generații și tare mă tem că ei vor trage foloase. Vor tipări ei cărți românești, în stil popular, trăgând în acest fel jăratecul pe turta lor. Acum rușinea ca rușinea, dar vom plăti desigur prea scump nepăsarea de azi.

Deschideți istoria omenirii la pagina care vreți și veți observa, că declinul unui popor coincide cronologiceste, cu decăderea morală. Dacă nu vrem să ne apese blestemul strămoșilor, cari cu sângele lor au îngășat pământul acestei țări și cu oasele lor au clădit granițele ei; dacă nu vrem ca generația viitoare să blesteme mâine țărâna ce vom fi devenit pentru că nu i-am știut abate dela calea pierzării; dacă vrem să salvăm viața României viitoare, noi cei de azi trebuie să luăm imediate măsuri.

În trecut se putea sta cu nepăsare. Azi însă, când cartea tinde așa de mult să se răspândească, se impune o serioasă canalizare a gustului de citit. Tot Românul trebuie să știe folosi cartea cea bună, să știe alege din orice publicație partea rea și partea bună.

Iată acum ceea ce credem că s'ar putea face deocamdată:

1. Redeschiderea sau întemeierea bibliotecii școlare în orice comună.
2. Să se treacă din oficiu în fiecare an, în bugetul fiecărei școli prim. minimum 3-400 lei pentru bibliotecă. Fondul să fie imutabil.
3. Casa școalelor să alcătuiască un catalog general de cărți potrivite școlarilor. Să ajutore școalele mai sărace la procurarea cărților bune.
4. Să se adapteze unele din povestirile scriitorilor noștri, eliminându-se pasajele nepotrivite naivității copilărești. Astfel în câțiva ani, am avea un material bogat care să poată servi lectură extra școlară elevilor noștri.
5. Marile noastre ziare cotidiene, cari se mândresc cu dragostea lor de neam, să se convingă și să scoată, chiar cu sacrificii materiale, suplimente periodice pentru copii. Să se ia exemplul dela italianul „Corriere della sera”, care scoate în fiecare săptămână un supliment pentru copii, „Corriere dei piccoli”, (Curierul celor mici), ilustrat în culori. Chiar statul ar putea da mână de ajutor la tipărirea acestor suplimente, cari apoi ar aduce bucurie și entuziasm în ora de șezătoare, și în cea mai mohorâtă clasă.

Și pentru a-l obișnui pe elevi să dea ban fără regret pentru carte, ei înșși ar putea plăti, fiecare câte 1—2 lei, în abonamentul acelei publicații.

6. Dar mai presus de toate se cer: „inimi convinse“. Orice amânare e în detrimentul generației de mâine.

Aron D. Cloară inv.

Higiena mintală.

Oricărui organism, în lupta continuă dintre el și ambianța mediului înconjurător, i-se întâmplă defectuoșități și contractează, de multe ori, infecțiuni păgubitoare sănătății sale. Asemeni acestuia, și sufletul omului se poate îmbolnăvi. Pentru maladiile fizice, știința a luat măsuri terapeutice. Ea se străduiește din toate puterile să păstreze o stare de neîncetată sănătate trupească. E bine să nu se uite că medicina este o știință, întâi de toate, ce preconizează măsuri preventive, și numai după aceea ia sub tratament vindicativ diferite cazuri ce îi survin.

Higiena mintală este o disciplină nouă. Ținta ei de căpetenie este să organizeze o robustă și vivace sănătate sufletească, prin primenirea climatului sufletelor înăbușite de elemente distructive. Preocupări de această natură s'au ivit în anul 1908. Într-o conferință ținută la Sibiu, în vara trecută domnul prof. Roșca, asistent la Universitatea din Cluj, a stabilit în linii mari — firește — punctele esențiale ce compun miezul problemei de mai sus.

Cauzele care deslănțuie conflictele mintale sunt: a) *Ereditatea* — necropatii și psihopatii; b) *Organice* — infecții, intoxicatii și c) *Psihologice* — educația greșită, emoții puternice, turburări morale etc...

1. Defecțiunile pricinuite de cauzele ereditare se pot evita prin împiedecarea creației. Fructificarea actului sexual, la cei ce prezintă semne de deficiențe fizice se consideră stânenitor dezvoltării speciei umane, fiindcă îi încetinează ascensiunea pe căile suitoare ale progresului. De aceea se oprește. Societatea, în schimb, e necesar să înlesnească viețuirea optimă a înșilor cu însușiri morale, spirituale și fizice superioare. Acestea sânt câteva instrumente ce ni le pune la îndemână știința îmbunătățirii rasei omenești.

Pe acest temel în Statele Unite ale Americii de Nord se fundamentează o întreagă operă de redarea sănătății oamenilor și de vivificare socială.

Viața intra-uterină, fenomenul nașterii, vârsta copilului până la doi-trei ani sunt perioadele cele mai priincioase pentru încuibarea multor rele, cari, în copilăria de mai târziu, vor avea un răsunet adânc.

2. Sănătatea unui organism, pe lângă alte împrejurări dăunătoare, se strică prin otrăvuri alcoolice și infecții sifilitice. Capitalul ereditar, la părinți măcinați de asemenea maladii, este compromis iremediabil.

Impotriva multor păreri în circulație, starea sufletească a mamei din'nainte și în timpul nașterii, nu determină și condiționează structura psihică a noului născut.

3. Familia și școala dau de multe ori, prin servirea sentimentului de inferioritate și emoțiilor de depresiune, mari minusuri evoluției infantile. Copiii cu anomalii fizice să nu fie obiectul unor glume răutăcioase, care să ia în derăs infirmitățile de care ei, în cel mai rău caz, nu pot fi făcuți răspunzători. Altfel li se adâncește disperarea. Fug de lume. În singurătatea de care se îndrăgesc cu o voluptate uimitoare, își fac planuri ce contrazic brutal legile imutabile ale traiului social.

Pesimismul, melancolia cronică, fobiile, în asemenea împrejurări, foiesc neîmpiedecate de nimeni. Atitudinea educatorului este de o însemnătate capitală. O vrăjmășie nejustificată a acestuia împotriva unui școlar, are, totdeauna, urmări funeste. Elevul, sub acest tratament, își însușește o invincibilă ură față de școală și desgust față de carte. Răsbunarea, la aceste construcții șubrede, se isprăvește cu finalitatea vieții.

Pentru a preîntâmpina asemenea grave erori în educație, școala și familia să-și distribue afectivitatea lor cu prudență și'n mod strict echitabil. Când se ia o atitudine contra cuiva, aceasta să fie numai o *urmare naturală*, care are de scop să restabilească echilibrul sdruncinat. E bine să se ferească orice educator de obiceiul unora de a trece dela regimul unor represalii drastice, la cea mai îmbietoare afecțiune.

Cercetările de până acum, în această ordine de idei, conchid că mediurile familiilor cu un singur copil furnizează, adeseori, infractori. Și aceasta numai din motivul că sentimentul inferiorității, la copilul unic la părinți, este prea obișnuit. Aceste lucruri pregătesc drumul unei *demențe precoce*.

În țări de cultură mai avansată și tradiție școlară, pentru apropierea țelului fixat de educație, s'au înghiebat asociații de părinți și educatori. Măsurile speciale putem lua în cece privește dirijarea emoției și educația atenției. Instinctele morbide nu se pot stârpi prin inhibiție. Lor e folositor să li se substituie deprinderea acțiunilor recomandate de știința educației. Actul volițional, deprinderile frumoase să rodească. Pentru plinătatea copilăriei să-i înlesnim copilului să trăiască o *singură zi odată*. Numai atunci se zice că suntem în ipostaza de a recolta *maximum de eficiență*. Și odată cu aceasta servim și patria și neamul, precizându-i locul în concertul popoarelor pământene.

I. P. Crivaț.

Rectificare.

În numărul trecut al revistei noastre s'a strecurat o greșală, anume am scris, că D-l D Boarlu a fost numit revizor școlar în locul D-lui Sava Bărbătescu, de fapt D-l D. Boariu a fost delegat subrevizor școlar încredințându-l-se administrația și gestiunea, rămânând D-l S. Bărbătescu cu controlul; drept ce facem cuvenita rectificare.

Dealtcum situația la revizoratul școlar este următoarea :

Prin Decizia Ministerială Nr. 6676 din 17 Ianuarie a. c. D-l Sava Bărbătescu a fost repus în toate drepturile și atribuțiunile date de legea de organizare a Min. Instr., fiind reintegrat prin Decizia No. 101 din 9 Mai 1933 a Curții de Apel din Craiova, rămânând definitivă.

Cărți și reviste.

Revista Fundațiilor Regale. Anul I, No. 1. Fundațiile Regale de azi sunt cititorii ca și mănăstirile Voievozilor de pe întreg cuprinsul țării.

Și cum voievozii Matei Basarab, Vasile Lupu, Constantin Brâncoveanu și alții s'au silit a face să se prindă pe aceste meleaguri rândul slovei, tot așa Uniunea Fundațiilor Regale — Creațiile celor trei regi — au tipărit de Anul-Nou „Revista Fundațiilor Regale“

Primele rânduri ale revistei de „Inchinare“ sunt scrise de M. S. Regele. Aflăm în ele smerita închinare ce o face Fiul Tatălui Său. Regele Ferdinand a preconizat o astfel de revistă, vremurile nu l-au îngăduit Să-și realizeze gândul. Regele de azi mai fericit, aduce la îndeplinire gândul Regelui de ieri, Regelui cărturar. Și cititor al publicației îl socotește tot pe El, zicându-i: „Deci Tăe, prea iubit și slăvit Tată, Eu și cei ce muncim la această tipăritură, Ți-o închinăm cu nespusă dragoste și neștearsă iubire“.

Aci, la sfârșit, o lacrimă îi va fi căzut „Inchinătorului“

Pornim pe calea amintirilor despre Regele Ferdinand, notăm și articolul semnat de dl. N. M. Condiescu. Articolul dlui N. M. C. intitulat „Insemnări pe o criptă Regească“ ne descopere în Regele Ferdinand în locul ostașului „încorsetat cu tunică ostășească“ pe omul cărturar, mai puțin cunoscut, dar nu mai puțin interesant.

Retras, dedat studiului, între vrafurile de cărți, sau colindând singur, în căutarea unei plante, Regele Ferdinand era cel adevărat.

Aceste „Insemnări.“ scrise cu remarcabile calități literare și mai ales cu multă căldură, formează pagini de o aleasă delectare intelectuală.

În „O lecție asupra lui Iohn Stuart Mill“ Dl Gala Galaction, acest unchișor, ce povestește așa de frumos, scoate din cutia lui de mătasă câteva fire de amintiri despre trecute vremi.

Doru Filipache, proaspăt bacalaureat, admirator fanatic al lui Dobrogeanu Gherea-socialistul — înscris la „filozofie“ se prezintă la cursul lui Titu Maiorescu — polul opus al lui D. Gherea.

Mediul de cînte și muncă încordată în care trăiau tinerii prin ultimul deceniu al veacului trecut, emoția ce o simțiau „novicii” la atîngerea cu marele pontif al științei române de atunci, Titu Maiorescu, precum și augusta personalitate a acestuia, sunt plastic redată.

Și iată-ne ajunși la Dl Tudor Arghezi.

D-sa, acum, scrie „Rugăciuni”. Nici măcar nu încercăm să rupem farmecul lor prin câteva cuvinte scrise aici. Doar spunem că ele sunt de mulțumire, căci după atîta căutare și-a găsit pe „Domnul” său. Și acum beat, nebun de fericire poruncește: „Aduceți-mi calul tânăr din grajd, aduceți mi vestimintele noi, cizmele de fier, plăoșa lucie și spada. Și aduceți-mi și vioara, căci vreau să cânt călare, trecând prin păduri și cetăți. Vreau să știu toată lumea, că m'am împăcat cu cel pe care nu l'am cunoscut” (Către veac)

Cu frumuseți de acestea, chiar D-sa nu ne învățase până acum.

Ar mai trebui să scriem multe despre cuprinsul acestei reviste cu 240 pagini și numai cu 25 lei

O simplă înșirare a câtorva din titluri, credem a-l îndemna pe cetitorul acestor rînduri să citească însuși, revista.

Dl. Bogdan Duică scrie despre „Școalele din Blaj”. Cu o introducere a D-lui I. C. Filitti se publică „Amintirile Colonelului Grigorie Lăcusteanu 1815-1883 Dl V. Vălcovici scrie despre „Inginerii noștri și opera lor”. Dl. Paclișanu despre „Guvernele maghiare și mișcările culturale ale Românilor Ardeleni”. Găsim tradus un fragment din „Răsvrătirea Masselor” după spaniolul J. Ortega Gassei. Apoi un articol al D-lui Patrușiu „Tardieu și Democrația”.

Ar necesita deasemenea prea mult spațiu să mai amintim și extrem de bogatele și interesante „Cronici”.

Așa cum se prezintă primul număr al „Revistei Fundațiilor Regale” — și garanția de a continua tot astfel o avem în anunțarea lucrărilor ce vor mai apărea — credem că nu poate avea echivalent printre revistele noastre.

R. Ponta.

Apostol de Cezar Petrescu. Cred că domnul Cezar Petrescu trebuie să ne iubească foarte mult. Nu se explică altfel curajul domnieisale de-a scoate această carte, în care tot sbuciumul nostru e redat cu o admirabilă luciditate. Lectura romanului te face să vezi aievea crâmpiele, uimitor de bine prinse, din viața ta și-a altor dascăli. Fără să vrei, te întrebi dacă autorul n'a trăit el însuși viața aceluia neîmplănit Nicolae Apostol.

Nu e mai puțin adevărat însă că, printr-o intuiție specială, artistul citește în adîncul ființei noastre și ne cunoaște mai bine ca noi înșine. Dar cartea domnului Cezar Petrescu e mai mult decît intuiție. Nu-ți lasă impresia unei opere de-o perfectă simetrie, nu e calculată, acțiunea nu e orînduită după anumite norme, n'are nici spații intenționat luminate, iar altele în penumbră, ca să iasă în evidență intenția artistului.

Dacă n'aș vexe anumite susceptibilități, aș spune că e un imn în cinstea celor mai nefericiți dintre oameni. Am făcut afirmația dela început și din alt motiv. Citiți numai câteva din titlurile cărților apărute în ultimul timp. Sensaționalul, obscenul e căutat cu înfrigurare. O carte nu se mai caută dacă n'are un titlu care să iasă din comun. Ce ar fi putut oferi romanul, modest intitulat „Apostol”, amatorilor de senzațional?

Romanul poate fi un simbol și un îndreptar pentru toate generațiile de învăță-

tori. Un simbol, pentru trei sferturi dintre noi au dus aceeași luptă ca să realizeze un vis. În această luptă, unii au învins, alții însă cu căzut regretând, nu viața care le oferise numai decepții, ci faptul că n'au îndeplinit acele gânduri frumoase cu care cărțile și profesorii i-au însuflețit.

Nicolae Apostol e un idealist. Poate tocmai acest idealism este o meteahnă a sufletului său ca și a multora dintre noi. Vrea să realizeze prea mult, într-o țară cu un nivel moral scăzut la pătura conducătoare, iar jos inconștientă. Ca tuturor sufletelor de elită, eroului îi lipsește spiritul practic, acea adaptare la realități, caracteristică, după mărturisirea nu știu cărui om de știință, existențelor care se găsesc pe-o treaptă inferioară din punct de vedere biologic.

Înainte de a pleca pe drumul realizărilor lor, bătrânul director nu se silește să desvăluie elevului, înarmat cu toată știința meseriei lui, o altă viață decât aceea găsită în cărți pân'atunci: — *N'are să te întâmpine nimeni cu pâine și sare, nici cu trrale și flori* —

Nici Nicolae Apostol nu e omul care să-și facă iluzii asupra Ponoarelor sale. Știe că va avea multe neazuri de înfruntat. Totuși nicio piedecă, venită de oriunde, nu poate să înfrângă voința acestui suflet născut să răscolească în adâncuri. Și piedeci vin destule, când nu te-ai unit cu unii în contra altora. Abia a coborât din tren și-i e dat s'audă, chiar din gura temerarului domn Atila Gheorghiu, crima pe care a făcut-o venind în Ponoare, unde trebuia să fie numit un cumnat de al său. Dar și domnul notar avea un frate și părintele Ștefan o nepoată și toți aspirau la acest post.

În contra tuturor speranțelor, datorită fatalității sau poate voinții boerului Lascăr Sofian, se ferecește, cu Ponoarele, Nicolae Apostol, tânărul absolut, omul niciunuia dintre localnici. După cum spunea cu emfază primarul Ioniță Tăpu, fusese tot politica boerului care, neputând împăca pe toată lumea, făcuse loc unui străin. Dar acest fapt era greu de priceput de aceia cere trăiau în umbra lui Lascăr Sofian. Și, pentru că pe boer nu se puteau răsbuna, își vărsa tot veninul pe învățător.

Ca să-și realizeze visul, o școală pentru Ponoare, Nicolae Apostol are nevoie de concursul lui Lascăr Sofian. Dar boerul este un reacționar. E în contra ridicării nivelului intelectual al țăranilor. Pentru el, mizeria poporului nu se tămăduiește prin cărți: — *Școala le va strica mintea și le va turbura pușinul pe care-l cunosc dela părinți și din experiența lor zilnică.* —

Boerul apără cu îndârjire principiile sale, face procesul claselor sociale pe care nu le admite, argumentează și acuză, deși nimic nu-l obligă să-și justifice purtarea în fața tânărului Nicolae Apostol. O face însă tocmai pentru că vede în învățătorul cel nou o altă lume care se ridică, alta decât aceea pe care el o admite și pe care vrea s'o stăvilească înainte de-a ajunge acolo, unde n'o mai poate împiedeca nimeni, să irumpă.

Nu avea deci să aștepte mare lucru dela boerul Lascăr Sofian.

Mai întâlnește în drumul său de apostol pe cinicul Spirică Necșulescu pe care, pentru o clipă, îl crede însuflețit de aceleași idealuri. Cum înțelege însă ca să regenereze societatea domnul Spirică Necșulescu, o spune ritos:

— *Auzi vorbă! Politica nu te interesează? Dar, dragul meu, fără politică nu se poate face nimic în țara românească.*

Nici autoritățile lui nu s'arată mai înțelegătoare. Pe revizorul cu „teorii“, nu-l preocupă atât munca și însușirile alese ale învățătorului Nicolae Apostol, cât mai alege — *anume vrea conu Lascăr.* —

O ultimă încercare pentru a-l converti o face prefectul Emil Sava, care vede

în tânărul învățător un desăvârșit agent electoral, dar pe care nu-l poate utiliza în Ponoare, unde este atotputernic Lascăr Sofian îi propune deci, o detașare într'un loc, unde va avea mai puțin de lucru cu școala, dar mai mult cu politica. „Să fii omul meu,” parc'ar vrea să spună. Când oferta e respinsă, prefectul se simte îndreptățit să exclaimă: — *Dumneata îmi pari un om cam sucit.* —

Printr'o ciudețenie a firii omenești, tot domnul Lascăr Sofian este primul care dă un sprijin oarecare școlai din Ponoare. Nu atât la cât se aștepta Nicolae Apostol, totuși era ceva, material și mână de lucru pentru repararea *hardughiei*. Boerul nu voia s'audă că — *trogloদিটি*. — Ponoarelor ar merita o școală curată și spațioasă cum văzuse prin străinătăți. După cum o mărturisește, și aceasta nu o face pe'ntru ei, ci pentru neînduplecatul dascăl, pe care poate în adâncul sufletului său îl admiră. O parte din visuri i se îndepliniseră, dar Nicolae Apostol nu era omul care să se mulțumească atât de ușor cu o danie mai mult smulsă decât oferită.

Romanul se continuă printr'o dragoste nenorocită a eroului pentru Matilda Știrbulescu, fata doamnei Catinca, stăpână și ea pe o bucată bună din îninsul ținutului, dar nu din aceaș sânger cu boerul Lascăr Sofian. Cucoana Catinca s'a ridicat de jos ca și Dinu Păturică, deaceea n'are prejudecățile blazonului; în schimb nu se dă înapoi dela nicio faptă, cât de mârșavă, ca să și mărească averea. Dragostea pentru Matilda nu e complet justificată. Cred că autorul s'ar fi putut lipsi de această parte care complică inutil acțiunea romanului.

De altfel, această slăbiciune se sfârșește repede, când Nicolae Apostol se convinge că Matilda este departe de visurile lui.

Timpul și soarta aduc pe Ana Pușchilă, învățătoare în postul al doilea, suflet bun și curat, cum puține se găsesc în literatura noastră. Ana are multe din însușirile care-i lipsesc lui Nicolae Apostol. Cum era de așteptat, nu după multă vreme, devine tovarășa de viață a tânărului învățător. Fericirea lor nu ține prea mult pentru că izbucnește războiul, în care lui Nicolae Apostol îi e dat să cunoască și alte iaturi ale micimii sufletului omenesc.

Întorcerea din războiu îl înstrăinează și mai mult de oameni. Războiul schimbă multe din cele ce fuseseră înainte. Boerul Lascăr Sofian murise lăsând o sumă pentru zidirea școlai din Ponoare. Se pare însă că odată cu el, urmașii îngropaseră și lumea pe care o reprezentase. Pe ruinele celei vechi se ridicau alții. Și Dumnezeu știe dacă erau mai buni sau mai răi. Era lumea cucoanei Catinca, a lui Vasile Țăpu și-a tuturor demagogilor care, în urma exproprierii și-a votului universal, descoperiseră în ei o nețărmurită dragoste pentru popor.

Nici cei de după războiu nu s'au arătat mai înțelegători pentru idealul lui Nicolae Apostol.

Ba venalitatea urora, ca Vasile Țăpu, merge pân'acolo în cât îl acuză că și-a însușit banii adunați pentru zidirea școlai.

În stârșit, cu toate intrigile începe zidirea. Ce folos! Până a nu fi acoperit-o, de sus, dela cei mari, care sunt așa departe de satul Ponoare, vine ordin să înceteze lucrările. Ministerul, în urma unor reclamații, ordonase o anchetă, care se amâna mereu, cu vădită rea intenție, iar școala lui stătea descoperită, bătută de furtuni și roasă de ploii. — *Încearcă o faptă bună și vei înverșuna o sulă de dușmani.* —

În acest timp, deprimat, pierzând orice nădejde, găsește un caet cu însemnări ale lui Andrei Colibășanu, înaintașul său. Altădată l-ar fi asvârlit cu scârbă. Nu-i lăsa-se acesta moștenire o cocioabă, mai mizerabilă decât un grajd, căreia autoritățile îi ziceau școală? Acum însă de cel-lar mai condamna? A făcut el mai mult de când a ve-

nit în Ponoare? Citind însemnările se convinge că și Andrei Colibășanu a fost însuflețit de aceleași gânduri, a luptat să le realizeze și a căzut cum poate va cădea și el.

Se vede că soarta a fost mai puțin aspră cu el. Un prieten din răsbolu, Virgil Săulescu, ajuns sus în lumea cea nouă, aude toată nedreptatea care i s'a făcut și-l cheamă la București, făgăduindu-i reabilitarea. Nicolae Apostol își lasă fițița bolnavă și pleacă. Prin mijlocirea prietenului, i se deschid toate ușile care până atunci îi fusese zăvorâte. Ministrul îl învrednicește cu adresă de mulțumire și cu ordonanță de plată pentru o sumă care acopere toate cheltuielile — pe care le mai avea de făcut, încât cu drept cuvânt, zice sărmanul om: — *dreptate aveam și acum trei zile și acum patru luni ... Fără tine nu mi-ar fi recunoscut-o nimeni...* —

Abia apucă să vină acasă pentru a-și desăvârși începutul. Se vede însă că întocmai ca'n legenda meșterului Manole — nu stă un zid în picioare până ce nu i-ai dat un suflet de om, — ajuns acasă își găsește fițița moartă.

Timpu' a vindecat și această rană, iar moș Nicolae Apostol, încărunit înaintea de vreme, a ajuns un îndreptar pentru noile generații de învățători.

C. Dogaru

„Revista generală a învățământului” No. 7—8. Sept.—Oct 1932. sub Îscălitura D. G. Aman, publică sub titlul „Fundamentul metodelor de învățământ”, aplicate în școlile de cultură generală, cari sunt: „școala primară și liceul”, următoarele:

Indiscutabil, toți cari sunt preocupați de învățământ, caută să perfecționeze metodele de predare, pentru ca rezultatul să fie cât se poate de satisfăcător, în raport cu noile cerințe pedagogice. Dar un lucru dureros se poate constata: acești toți, „ating numai periferia problemei și nicidecum problema de fapt, adică miezul ei.”

Nu vreau să fac nici o deosebire între noțiunile „a ști”, și „a asimila”, confundându-le ca înțeles.

Ori dezastrul și prăbușirea ce există între școala activă și școala tradițională, o formează tocmai aceasta. Nu importă bagajul cunoștințelor, ci înțelesul acestor cunoștințe. Maxima tradițională este „une têtes bien pleines” și nu „une têtes bien faites”.

Bunurile culturale au pentru spirit, exact aceași rol, pe care îl au alimentele pentru corp. Prin asimilație, alimentele dezvoltă fizicul și, tot prin asimilație, elementele culturii generale fac să crească sufletul.

A-ți cere cineva, să înapoezi aceea ce ți-a dat să asimilezi; așa cum ți a dat, e ceva absurd; ori dacă îi înapoezi ce ți-a dat la fel, atunci te ferești ca să asimilezi, și te mărginești numai la memorizare. Vechiul păcat și marea greșală a școlii tradiționale, din care vom eși, numai printr'o perseverență perpetuă și cugetată.

Pentru a scoate în evidență marea greșală ce se comite prin lipsa și absența totală a „asimilării”, d. Aman, face următoarele relatări:

Pentru învățarea istoriei, un școlar întrebuințează 300 ore în școala primară —; cl III. și IV-a (clasa doua o exclude); 4 ore pe săptămână $\times 35$ s pe an = 140 ore de clasă; dacă la aceste mai adunăm tot atâtea ore pentru preparație, plus încă 20 ore pentru examenul de fine de an = 300 ore și 1140 ore de liceu —; 14 ore pe săptămână $\times 35$ s. = 490 ore de clasă + 490 ore de preparație + 160 ore p. teze, examene de fine de an și bacalaureat — ceea ce face în total. 1140 ore.

Pentru obiectul religiei, un școlar întrebuințează 600 ore în școala primară — cl I-a — IV-a: 8 ore pe săptămână $\times 35$ s = 280 ore de clasă + 280 ore de preparație + 40 ore pentru examenul de fine de an = 600 ore — și 960 ore în

liceu — cl. I-a — VI-a; 12 ore pe săptămână $\times 35 \text{ s} = 420$ ore de clasă $+ 420$ ore de preparare $+ 120$ ore p. teze și examenul de fine de an $= 960$ ore — ceea ce face, în total, 1560 ore, fără să mai punem toate zilele de sărbătoare, în care este obligat să meargă la biserică.

Cât a citit un licean în cele 1140 ore de istorie? 7 manuale didactice, având un manual cc. 300 pag. în total 2100 pag. în 1140 ore! tocmai 32 minute pentru o pagină.

Cât putea citi? În 1140 ore, cari fac 68.400 minute; socotind 3 m. pentru lectura unei pagini de proză istorică. ar putea citi 22.800 volume, à 300 p. fiind la bază și aceea ce d. Aman, numește „asimilare” dela sine înțeles progresul și rezultatul va fi altul, decât cel actual. De altfel realitatea, este dovada cea mai fidelă a celor expuse.

Un învățământ, având ca fundament „asimilația”, adică, un învățământ care să considere bunurile culturale, rămase dela generațiile trecute, hrană spirituală și care și-ar propune să constate întrucât a contribuit la formarea personalității copilului, este tocmai necesitatea de care „învățământul are atâtă nevoie”.

Deci, pe baza acestei „asimilații”, vom obține rezultate incomparabile cu cele actuale.

Di. Aman este dela sine înțeles, un adept al școalei active, „totul prin activitate”.

Datoria pe care și-o asumă învățământul de a urmări formarea și închegarea personalității fiecărui școlar, va trebui neapărat să aibă în vedere — această „asimilație”

Școalele de aplicație de pe lângă școalele normale, ca instituții de experimentare în vederea perfecționării metodelor de învățământ și a fundamentării lor pe concepții în corordanță cu timpul, sunt cele mai în măsură s'o adepse această cerință și vor vedea diferența rezultatului obținut, în raport cu cel actual.

Gh. Rediș

înv.—Grăniceri.

Scrisori către învățători. Este titlul celei de a 71 lucrare tipărită a Prea Sfinției Sale Părintelui Episcop Grigorie al Aradului.

Prețul 10 Lei plus porto. Librăria Diecezană, o recomandăm cititorilor noștri.

Banca învățătorilor din județul Arad.

Convocare.

În conformitate cu dispozițiunile art. 40 din statute și potrivit hotărârei consiliului de administrație din ședința dela 28 Ianuarie 1934 se aduce la cunoștința membrilor Băncii Învățătorilor din jud. Arad, că sunt convocați în

Adunare Generală ordinară

în ziua de 18 Martie 1934 ora 11 în localul Casei Învățătorilor din Arad pentru a discuta și hotărî asupra chestiunilor prevăzute în ordinea de zi.

Dacă la timpul fixat nu se va putea întruni majoritatea membrilor cum prevede art. 46 din statut, ședința adunării generale se va amâna pentru același dată orele 14 în acelaș local, cu acelaș ordine de zi, când se va ține cu oricăți membrii vor fi prezenți.

Bilanțul, contul de profit și pierderi și registrele se pot vedea conform art. 44 din statut, chiar de acum la sediul băncii în orice zi și ore de birou.

Ordinea de zi:

1. Constituirea biroului și constatarea prezenților.
2. Darea de seamă asupra gestiunii anului 1933.
3. Raportul comisiei cenzorilor.
4. Aprobarea bilanțului și contului de profit și pierderi pe 1933.
5. Fixarea sumei maxime pe care banca o poate împrumuta dela Federația „Zorile” din Arad ori banca Centrală Cooperativă.
6. Stabilirea dobânzii ce banca o va lua dela împrumuturi.
7. Fixarea maximumului de împrumut ce se poate acorda unui societar.
8. Stabilirea condițiilor de primirea depunerilor și dobânda la depuneri.
9. Luarea la cunoștință de împrumuturile membrilor consiliului de ad-țe și a cenzorilor.
10. Votarea bugetului pe anul 1934.
11. Alegerea a 3 membri în consiliul de ad-țe, în locul celor sortiți, pe un period de 3 ani.
12. Alegerea a 3 cenzori și 3 supleanți.
13. Să se la cunoștință de rezultatul inspecțiilor făcute de cenzori și organele de control.

Arad, 28 Ianuarie 1934.

Președinte:
Dimitrie Boariu.

Profit și Pierdere

a Băncii Învățătorilor din județul Arad încheiat la 31 Decembrie 1933.

Debit

Credit

CHELTUELI	Suma Lei	VENITE	Suma Lei
Cheltueli generale . . .	9.336	Dobânzi și diverse beneficii	19.535
Dobânzi la depuneri fruct	3.864	Diverse alte venituri . . .	3.328
Totalul cheltuelilor .	13.200	Totalul veniturilor	22.863
Beneficiul net . . .	9.663		
Total . . .	22.863	Total: . . .	32.863

Bilanțul

Băncii Învățătorilor din județul Arad, încheiat la 31 Decembrie 1933.

Activ

Pasiv

Denumirea conturilor	Suma Lei	Denumirea conturilor	Suma Lei
Casa	17.096	Capital social	279.500
Depozite la div. instituții	20.000	Fond de rezervă	1.518
Asociații	53.710	Depuneri-fructificare	118.465
Împrumuturi	316.770	Dobânzi reportate	11.171
Participațiuni	13.000	Impozite	259
	420.576	Beneficiu net	9.663
			420.576

Arad, la 29 Ianuarie 1934.

Președinte:
Dimitrie Boarlu

Casier:
Ioan Mladin

Consiliul de administrație:

Mircea Nonu, Teodor Marș, Cornel Vodă, Ioan Tau, Lazar Igrășan, Iulian Lucața, Gheorghe Popa, Eugen Spînașiu.

Cenzori:

Nicolae Cristea, Ioan Iancin, Ioan Florea

Spre știre! La adunarea generală a Băncii Învățătorilor, ce se va ține la 18 Martie a. c. se vor observa următoarele: 1. Nici un societar nu poate avea mai mult decât un singur vot, oricare ar fi numărul părților sociale, ce posedă. 2. Cel absent și femeile (soțiile) pot fi reprezentați prin un mandatar societar, care trebuie să aibe mandat scris. Un mandatar nu poate reprezenta decât un singur societar în afară de votul lui. 3. Membrii consiliului de administrație și funcționarii băncii nu pot primi mandat de reprezentare în adunarea generală.

Mandatul de reprezentare să fie formulat astfel:

Autorizație.

Subsemnatul(a) (N. N. societar... a Băncii Învățătorilor din județul Arad prin prezenta dau deplină autorizație D-lui . . . N. N. societar al Băncii Învățătorilor din jud. Arad, ca să mă reprezinte la adunarea gene-

rală, ce se va ține la Casa învățătorilor din Arad în ziua de 18 Martie 1934, având a exercia în numele meu toate drepturile.

(Locul și data)

Neînțelegerea noastră

N. N.

marilor

x. y.

marilor

Semnătura

x. y.

societar a Băncii învățătorilor
din jud. Arad.

Convocare.

Membrii societari ai Băncii Învățătorilor cari au semnat prospectul în scopul înființării secțiunii de ajutor reciproc pe lângă Banca Învățătorilor din județul Arad, sunt convocați în adunare generală de constituire pe data de 18 Martie 1934 în localul Casei Învățătorilor din Arad ora 12 pentru a executa următoarea

Ordine de zi:

1. Constituirea adunării generale și constatarea prezențelor.
2. Compunerea și aprobarea regulamentului de ajutor reciproc al secțiunii.
3. Alegerea delegației permanente a secțiunii pe timp de un an.
4. Închiderea adunării.

Arad, la 28 Ianuarie 1934.

Consiliul de administrație a Băncii Învățătorilor din Arad

Dela administrația Băncii Învățătorilor ni se comunică următoarele :

1. Membrii băncii, cari cer oarecare informațiuni, ori imprimate pentru împrumut, sunt rugați să anexeze la cerere și cuvenita marcă postală pentru francarea scrisorii de răspuns.

2. Imprimatul „Contract de împrumut” trebuie îndeplinit întocmai după cum arată acel imprimat, adică să fie iscălit de doi martori, iar semnăturile să fie certificate de un director școlar, sau de primăria comunei. Debitorul, sau g'rantul nu poate certifica veracitatea semnăturilor.

INFORMAȚIUNI.

IOAN BARBULESCU

La 19 Ianuarie a. c. a trecut la cele eterne în vârstă de 43 ani învățătorul și directorul școlar dela școala Nr. 4 din Oradea, Ioan Barbu-lescu. Regretatul decedat a fost binecunoscut și în părțile noastre, unde vestea morții sale a produs adânci regrete.

Prin calitățile personale și-a câștigat stima și încrederea tuturor cari l-au cunoscut. Superiorii săi, l-au încredințat roluri de conducere în învățământ. A fost revizor și inspector școlar. Sub guvernul Iorga a fost senator de Bihor, iar Colegii săi l-au dis-tins alegându-l de președinte al asociației învă. din jud. Bihor.

Sufletului său blând și bun îl dorim odihnă veșnică în împărăția cerească, iar întristatei familii îl transmitem sincerile noastre condoleanțe.

Poșta Redacției.

1. D-lui S. F. „Eminescu și Coșbuc” — note comparative. „Notele comparative” ale Dv. sunt prea cunoscute. Poate „urmarea” promisă a acestui articol să fie mai interesantă și originală. O așteptăm.

2. D-lui I. B. „Pentru un altar” (apel). Indreptați „apelul” (vreunui cotidian, nu-l credem potrivit pentru „Șc. V.”

3. D-lui I. V. „Administrația școlară”. Nu contestăm că administrația „este cheia de boltă a oricărei instituții”. Dar nu putem crede, că conducătorul administrației școlare să nu-și poată însuși auto-didact, elementele de contabilitate necesare, pe baza cunoștințelor din școală.

Așteptăm alte articole, din alte domenii.

Gr.

Biblioteca Palatului Cultur

roel

Arad